

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 20. (80.) évf.

2. szám. 2010 február

Ára: 1,50 lej

Február – hol a nyár?!

Ellentéte-e a hagyomány- vagy szokáskövetés a bátorságnak? Mire jogosíthat fel a szellem szabad vizsgálódásának elve és a lelkiismeret korlátok-közé-nem-szoríthatósága? Ezeket járja körbe „A lélek kenyere” rovatunkban Orbán F. Dezső. Írásának egyik kulcsmondata szerint *biztonságot csak az elkerülhetetlen bizonytalanságok bátor vállalása által nyerhetünk*. Elegáns, szemléletes „paradoxonokkal” írja körül a szerző az egyházalapító erkölcsi-szellemi alapállását: meggyőződésből, nem pedig a konformizmus nyomvonalában volt nonkonformista, az igaz hit kedvéért volt „hitehagyó”, a türelem diadaláért volt „türelmetlen” és a szeretet győzelméért volt „szeretetlen”.

Lapszámunkban Czire Szabolcs eszmélkedik a maga személyes börtgyakorlatáról, néhány általánosítható szabályt összefoglalva és az általa célra vezetőnek tartott börtgyakorlat felépítésével, módjával, időbeosztásával megismertette az Olvasót.

Egy érdekes „kísérletet” is örömmel tárunk az olvasni szeretők elé. Egy vállalkozó szellemű unitárius munkatársunk Marosvásárhelyen több felekezet templomát is végigjárta, tradicionális és új(protestáns) egyházi közösségeket, rácsodálkozva a ceremóniák, jelentések és hívő emberek sokféleségére. Vasárnapok egész sorát szánta arra, hogy szertartási, hangulati, közösségi vagy akár istenélmények félszpontánul kialakult palettájáról adhasson számot a *Közlöny* olvasóinak. Az ökumenikus közeledésre nyíló időben egy efféle

A tartalomból:

2

Dávid Ferenc időszersűsége

3

Czire Szabolcs börtgyakorlata

7

Templomi szépségek nyomában

13

Interjú Rácz Norberttel

„templomtúra” érdekes tanulságokkal járhat. Kocsis Tünde cikkének második részét márciusi számunkban tesszük közzé.

A Kolozsvár-belvárosi lelkészi család évkezdésébe ad bepillantást Sándor Krisztina interjúja Rácz Norberttel, akinek a napjait az ODFIE-elnöki felelősség súlya is terheli. Az ikerfiúk apukája és az unitárius ifjúság közkedvelt „Norbija” természetesen különösen is érzékeny a lelkészi munka nemzedéki differenciálására: „Jelenleg egyházközségünkben egy korosztály alapú építkezésbe kezdünk – mondja –, azaz módszeresen figyelünk gyermekeinkre, ifjainkra, fiatal felnőtteinkre, felnőtteinkre és időseinkre.”

A Gondviselés Segélyszervezet öt akciójáról szóló híradás is helyet kapott a lapszámban: a fülöp-szigeteki árvíz-károsultak segélyezésére szánt adománygyűjtés, a székelykeresztúri karácsonyi vásár, 15000 németországi és svájci élelmiszer-csomag szétosztása Udvarhelyszéken, a székelykeresztúri intézményesített gyermek(gyógy)tor-na, illetve az ugyanacsak keresztúri kismama-klub. (UK)

Dávid Ferenc üzenetének időtlen időszerűsége

Az ember jelleme és személyisége – az örökölt adottságokon túl – neveltetésének következménye. A család, az iskola, a barátok, a munkaközösség, az egyház vagy bármely más, többé-kevésbé intézményesült közösség egyaránt rányomja bélyegét énkre, és igyekszik „a maga képére és hasonlatosságára” formálni minket. A nevelő és oktató munka következtében már zsege gyermekkorban kicsiráznak bennünk azok az ismeretrendszerek, hitelvek, meggyőződések, szokássá váló *utánzások*, erkölcsi normák, amelyek meghatározzák későbbi mentalitásunkat és világszemléletünket. Énk a tanulattal való azonosulás vagy a velük szembeni kritika által bontakozik ki, később mintegy „számítógépes programként” vagy „térképként” könnyíti meg – de mindenképp determinálja – a tájékozódásunkat ebben az otthonos vagy ellenséges, melengető vagy elidegenítő világban.

Személyiségünk a serdülőkorra már annyira megszilárdul, hogy később már csak a meglévő alapra építkezhetünk. Ezt a gyors megszilárdulást „programozóink”, „térképszeink” – elsősorban szüleink, tanítóink, papjaink – segítik elő, függetlenül attól, hogy amit belénk táplálnak, kiállja-e az igazság, a használhatóság és a korszerűség próbáját – még akkor is, ha jóindulatukhoz nem férhet kétség. Tekintettel arra, hogy sok és fáradságos munkánkba kerül a személyiségünket, hitünket alakító ismeretrendszerek elsajátítása, előbb-utóbb teljes mértékben azonosulunk azzal, amit a magunkénak vallunk, és kitarunkunk mellette, még ha a világ változásai, a valóság tényei annak feladására intenek is. Azért ragaszkodunk foggal-körömmel alkalomadtán még az elavult, idejétmúlt szemléletekhez, meggyőződésekhez, világnézetekhez is, mert bizonyosságra, biztonságra vágyunk.

A biztonság-igény ösztönörökiségünk, márpedig úgy érezzük: ezt a biztonságot *szavatolja*, ha van kiforrott véleményünk, állásfoglalásunk, elv- és hitrendszerünk; s ezzel szemben a bizonytalanság, a kiforratlanság, a nyugtalanság a kiszolgáltatottság érzésével jár. Az ember még a rosszat is inkább elviseli, mint a bizonytalanságot. Ezért van az, hogy lelkivilágunkat megviseli egy kiszámíthatatlan főnök a munkahelyen, egy szeszélyes társ vagy barát, mint ahogy a tanulót is elbizonytalanítja a kiszámíthatatlan, kénye-kedve szerint jutalmazó vagy büntető oktató, a gyermeket is „kikészítik” a perpatvar és hirtelen kibékülés partjai között hánykolódó szülők.

„Nincs az egész derék Szentírásban világosabb tudomány, mint az egy Istenről szóló tudomány.”

(Dávid Ferenc: *Rövid magyarázat...*)

Ezek után merjük amolyan „arany-szabályként” tételezni: *biztonságot csak az elkerülhetetlen bizonytalanságok bátor vállalása által nyerhetünk*. Hiszen az élet dinamikus természetű, s így tele van kiszámíthatatlan eseményekkel, történésekkel; miként mi magunk is: bár lelkünkben egyértelműsége törekszünk, mégis tele vagyunk ellentmondásokkal. A lelkiileg felnőtt, nagykorú ember el tudja fogadni az élet és a lélek természetéből eredő bizonytalanságokat, ellentmondásokat, és akár pánikszerű helyzetekben is felelősen tud dönteni. Az erkölcsi szempontból felnőtt ember önmaga feladat-adója, számonkérője és végrehajtója egyszersmind. Az autonóm személyiséget a lelkiismerete irányítja, józsefatilásban: „az én vezérem bensőmből vezérel.”

Válságot okozhat, ha gyökeresen fordul körülöttünk a világ, ha átértékelődnek vagy átalakulnak az érté-

kek és a mértékek, ha megrendülnek az addig megdönthetetlennek hitt elvek, tételek, hitek. Biztonságérzetünk megtartása érdekében olykor nem szívesen veszünk tudomást az újról, a haladásról, a fejlődésről, s ha már nem odázhajjuk el a velük való szembesülést, gyakran konok ellenállást tanúsítunk irántuk még akkor is, ha meggyőződünk igazabb vagy „használhatóbb” voltokról. A biztonság kétségkívül fontos igényünk, ám a megcsontosodott, beidegződött álláspontok – s a rájuk támaszkodó viselkedési sémák – valósággal terrorizálhatják is életünket.

Mindezt tudva és ismerve csak csodálhatjuk egyházalapító Dávid Ferencünk bátorságát, aki a korszellemmel, az érdeklődő engedelmisséggel vagy a tudatlansággal dacolva vállalni merte régi igazságok új ruhába öltöztetését. Az ember belső biztonsága, önazonossága jórészt attól függ, mennyire meri vállalni önnön múlt-

ját annak összes hibáival, tévedéseivel együtt. Elfogulatlanul, de kíméletesen kell ítélnünk magunk felett. Igazat mond Arthur Miller: „az öngyűlölet, a véget nem érő önvád, az állandó büntudat, az önmagunknak megbocsátani nem tudás kegyetlenné tesz nemcsak önmagunkkal, de másokkal szemben is.” Tartani kell azoktól, akik csalatkozhatatlannak, tévedhetetlennek hiszik magukat, és fennén hirdetik, hogy megtalálták – de csak ők találták meg! – az igazságot. Hála Istennek, Dávid Ferenc nem tartozott közéjük. A hitigazságok keresésében fel- és beismerte tévedéseit mint a hitben való növekedésének szükséges velejáróit, hogy a megismert igazság annál fényesebb legyen.

A hitnek – ha élő és ható akar lenni – a fejlődő, állandóan változó élet dinamikájához kell alakulnia, nem szabad „csalatkozhatatlan”, megkérdőjelezhetetlen meggyőző-

déssé szilárdulnia; dávidferenci értelemben az embernek mindig készen kell állnia az újabb, a jobb és igazabb befogadására, szüntelen önrevízió által, hogy meggyőződését Isten folyamatos kijelentésének igazságával szembesítse. Ezt így fejezte ki: „Ha valaki az általam hirdetett igazságnál igazabbat tud, akkor én hajlandó vagyok azt követni.”

Dávid Ferenc nagyságát nem is annyira az általa a szentírásból és az emberi lélek természetéből fokozatosan felismert hitigazságok – és első sorban az egység hit – fémjelzik (mert „a hit Isten ajándéka”), hanem az a mártíromságig elmenő hősiesség, amellyel az igazság, szeretet és türelem oltárán áldozott, akárcsak mestere, Jézus. Bár radikális reformációja az épp aktuális korszakból, a humanizmusból táplálkozott, nem a kor *divatját* követte – azt tudniillik, hogy a hitért meghalni dicsőségnek számított –, hanem a „jobb Istennek engedni, mint az embernek” belső parancsolatát. Másként – akárcsak Luther – ő sem tehetett. Meggyőződésből, nem pedig a konformizmus nyomvonalában volt nonkonformista, az igaz hit kedvéért volt „hitehagyó”, a türelem diadaláért volt „türelmetlen” és a szeretet győzelméért volt „szeretetlen”. Hitte és hirdette:

egyetlen hitvallás sem érdemli meg, hogy miatta vétsünk a szeretet törvénye ellen, és azt is, hogy mindenki számára lehetővé kell tenni, hogy megismerje az igazságot emberi méltósága és szabadsága tiszteletben tartásával, mert nincs nagyobb esztetenség, sőt lehetetlenség, mint bármire is kényszeríteni a lelket, amely felett egyedül és kizárólag teremtő Istenének van és lehet hatalma. Míg az igazság megismerésének útján van, nem szabad elvenni azt, ami van, ha nem tudunk jobbat, igazabbat, megtartóbbat kínálni. Ez márpedig a hit és lelkiismereti szabadság alfája és ómegája – amelyet vallásszabadságként törvénybe foglalni csak az emberségben és hitben kiseddek számára kellett.

A „nehéz az ösztön ellen rugódozni” páli tanítását úgy is értelmezhetnők: az embernek azt a legnehezebb belátnia, hogy tévedett, hogy amit ismer, az csak részigazság, hogy nem meri gyávaságból, kényelemből az újat és igazabbat vállalni, hogy végső soron nem mer önmagával szembenézni. Dávid Ferenc időtlen időszerűsége éppen az önvállalásban, a sok próbát kiállt meggyőződéséről való, félelmet nem ismerő bizonyoságtetésben áll. Csak akkor lehetünk az ő méltó követői, ha mi is hasonlóké-

pen cselekszünk. Ne csak valljuk, hanem *éljük* is hitünket; arról ismerjük fel, hogy unitáriusok vagyunk, hogy egymást szeretjük és mindenkit szeretünk. Mindannyiunknak arra kell törekednünk ebben az önvállalásban, az unitárius önazonosság-tudat kialakításában, hogy önmagunk és egymás őrzőivé, lelki pásztoraivá legyünk.

Dantét az *Isteni színjáték*ban az ókori római költő, Vergilius lelke segíti a pokoljárásban. Dante valójában *saját* poklát járja. Erről az alvilági vándorútról megerősödve kerül vissza az élők közé. Nincs már szüksége vezetőre, Vergilius el is búcsúzik tőle, ezeket mondván: „Lelked szabad már és egyre tisztább, nem azt követned vétek lenne... Rád teszem hát a koronát s a mitrát” (mitrát mint papi jelképet Mithrász isten papjai viseltek – majd, analógiásan, a keresztény püspökök jelvényét is ezzel nevezték meg). Vagyis önmaga királyává és papjává koronázza. Élünk mi is úgy, hogy a jóságos Isten nekünk adhassa az örök élet koronáját és a „legyetek szentek, miképpen az Isten is szent” mitráját, hogy ne koldusként, hanem királyként, méltóságban éljünk az ő országában, feloldódva és feloldozva.

Orbán F. Dezső

Böjtgyakorlatom

Azoknak, akik böjtölni akarnak

Mára már nagyon sokan szereztek némi sejtést arról, hogy a böjt nem aszkézis és testsanyargatás, hanem a testi-lelki-szellemi megújulás leghatékonyabb vallási és egészségügyi gyakorlata. Sőt olyannyira divatos témává vált, hogy minduntalan felbukkan a napilapok, magazinok és más kiadványok kínálatában. A túl sok információ itt is kiolthatja egymást, és mi könnyen az összezavarodott ember lekicsinylő legyintésével maradunk.

Azoknak írok, akik ennél többet akarnak: akik megszeretnék tapasztalni ezt a mélyreható vallási gyakorlatot, akik végig szeretnék csinálni egy böjtöt. Néhány ismerősöm biztatására írom le azt a böjt gyakorlatot, amelyet másfél évtizede évi egy-két alkalommal gyakorolok, és amelyet unitárius lelkészként nyugodt szívvel tudok ajánlani mindenkinek, aki a lemondáshoz elég erős és nagy dolgokat átélni elég elszánt.

Ha utánaolvasunk

Történetileg a böjt mindenkor a megtisztulást, a kiürülést jelentette, mégpedig egy új tartalom számára való kiürülést. Minden ősi kultúra ismerte és gyakorolta. A Biblia első részében egyre inkább a bűnbánattal, a gyászal, a rendkívüli megpróbáltatással kapcsolódott össze, vagyis erősen közösségi, kultikus jelleget öltött, és az Isten kezére való odaalázódás, az önátadás kifejezésévé vált. Böjtölt akkor is az ember, ha imája őszinteségét, élet-halál jellegét nyomatékosította. Az Újszövetségben Jézus a böjtnek egy teljesen új értelmezését adta azzal, hogy annak egyéni, titokban való gyakorlását szorgalmazta. Az imádsággal, az Istenhez való felemelkedéssel való kapcsolat itt is nyilvánvaló.

A kereszténység sajnos a böjtben egyre inkább az aszkézis, az önsanyargatás eszközét látta, a felfogása szerinti szégyellni való test megzabolozásának eszközét. A keresztény szerzetesi hagyomány, különösen a keresztény misztika azonban a böjt lelki és szellemi vonatkozásait is

folytatás a 4. oldalon

Czire Szabolcs

Böjtgyakorlatom

folytatás a 3. oldalról

kihangsúlyozta. A protestánsok, részben a katolikus aszketikus hagyományok ellen tiltakozva, a böjtöt elspiritualizálták, és annak testi vonatkozását felszámolták, ezzel tulajdonképpen kiiktatva híveik életéből a teljes böjt gyakorlatát. A katolikus (nép)egyházi gyakorlat mára többségében ugyancsak felszámolta a böjt testi vonatkozását, és részint szintén az elspiritualizálás útjára lépett, miközben böjtöt emlegetve a hangsúly egyre inkább a negatív lelki tartalmak leépítésére és a pozitív cselekedetekre való felhívásra tevődött át.

Új reneszánsz

A modern orvostudomány és a természetgyógyászat a böjthöz való viszonyulásban gyökeres szemléletváltást hozott. Ennek a vallási hagyományokban mindig jelentős szerepet betöltő gyakorlatnak megvilágítást nyert biológiai, fiziológiai, egészségügyi vetülete is. E szerint a böjt a teljes testi méregtelenítés és megújulás leghatékonyabb eszköze, mivel a méregtelenítést és regenerálódást közvetlenül a testünket alkotó mintegy 60 trilliónyi sejt szintjén végzi. Mégpedig nagyon hatékonyan. Gyógyító hatása igazolást nyert a szív és érrendszeri betegségek, anyagcsere betegségek, emésztőrendszeri, immunológiai, de még a bőr és légzőszervi betegségek esetében is. Ugyanakkor – elsősorban a pszichoszomatikus gyógyászat jóvoltából – nyilvánvalóvá vált a testi és a lelki folyamatok kölcsönhatása, és így a böjtnek tudományos, orvosi körökben is egyre hangsúlyozottabb lett a testi mellett „lelki”, „szellemi” vonatkozása is. Amit évezredek vallási hagyományai tudtak, a tudományos tapasztalás része lett.

Akkor mi is a böjt?

Számomra a böjt a lét teljességéhez való visszatérés egyik vallási gyakorlata az ételtől való huzamosabb tartózkodással párhuzamosan gyakorolt tudati munka által, amely életem testi, lelki, szellemi és szociális síkjait átvilágítva az Egységélmény vallási tapasztalatába, érületébe emel. Innen a felelősség, az életmód mikéntje, a személyes létértelem kérdése jó válaszeséllyel fölvethető.

Mikor a legjobb végezni?

Böjtölni az év bármely szakaszában lehet, kevésbé télen a hideg miatt, leginkább pedig tavasszal és az őszi gyümölcsérésben.

Az egyházi hagyomány – az ősi szellemi tudással összhangban – a nagyböjtöt jó okkal időzíti tavaszra. Húshagyó keddtől (idén február 16.) 40 nap áll erre rendelkezésre, plussz a vasárnapok.

Tavasszal a megtisztulásnak van egy természetes ritmusa: ez mindenütt megtörténik körülöttünk. Bennünk miért nem? Részbe vagyunk a nagy Egésznek, testünk a „természet” Testének része. Mi lenne, ha a tavaszi olvadás ott felejtene az útszéli olajas, üszkös hordalékot, ha a kopár mezőket nem újítaná meg zsenge fű, ha a fák erei nem frissülnének rügyme? Ne álljunk útjába ennek a természetes ritmusnak, mely bennünk is érvényesülni akar!

Néhány általános szabály

- Időben úgy tervezzünk, hogy legalább az első két böjti napon lehetőségünk legyen több pihenésre, elvonulásra.
- Ha kitartásunkban kételkedünk, keressünk egy társat, akivel párhuzamosan végezve megbeszélhetjük élményeinket és erősíthetjük egymást.
- Készítsünk elő több meleg ruhát, és ha fázunk, öltözzünk fel, takarózzunk be.
- Tornásszunk, sétáljunk, sportoljunk a böjt alatt, mert a mozgásra most különösen szükségünk van!
- Lehetőleg minden fölöslegest hagyjunk el a böjt alatt: kávé, cigaretta, édesség, szokás-függőségek. Gyógyszerek esetében kérdezzük meg az orvost (de menniük kell a vízajtóknak, hashajtóknak és étvágycsökkentőknek).
- Igyekezzünk a böjt alatt minél inkább elszakadni a hétköznapiaktól, főként a tévétől, és igyekezzünk a külső hatások általi irányítottság helyett a belső irányításnak teret engedni.
- És természetesen: ne együnk egy meghatározott ideig, csak igyunk, szomjunk felett.

Hogyan épül fel?

Többféle böjtöt kipróbáltam a teljes nemevéstől az egyféle táplálékbevitelre (tea; rizs; gyümölcsle) korlátozódókig. A legbiztonságosabban és legkönnyebben kivitelezhetőnek a Buchinger-Lützner féle gyógyböjtöt találtam. A módszer részletes leírását Hellmut Lützner *A gyógyító böjt* könyvében találjuk, csak ajánlani tudom mindenkinek, akinek elhatározását kérdések árnyékolják. A továbbiakban ez a módszer a gerinc, amely mentén haladunk.

A böjtnek általában három szakasza van:

- 2 ráhangoló nap,
- legalább 5 böjti nap,
- 2 felépítőnap.

A három szakasz részleteiről az egyik első böjtnaplóm alapján írok, hátha ezzel is segíteni tudnám a megértést és könnyíteni az elhatározást. A napló jelleggel ugyanakkor a megélés, az élmények személyes jellegét szeretném hangsúlyozni.

Böjtnapló

1. Első ráhangoló (tehermentesítő) nap

Egészen eltöltött egy várakozó izgalom, hogy újra részt vehetek ezen a csodálatos utazáson. Önmagam felé. A teljesebb lét felé. Isten felé. Az előző napokban döntést kellett hoznom, hogy a tehermentesítéshez mit választok. Lehetne 5–7 héjában főtt burgonya, 3 jó marék (barna)rizs vagy gyümölcs. Rotációs alapon a gyümölcsöt választottam. Többfélé, érettet, finomat. Itt nem is annyira a mit számít, mintsem a mennyi és hogyan: enyhe jóllakottság és nagyon alapos rágás. A lényeg a tudatosságban van, a megszokottból való kilépésben.

Egész nap éhes vagyok, ezért még kicsit rápótolok. Húst nem eszem, de a vajás pirítóst és az örölt lenmagos joghurtot annál nagyobb örömmel fogadom. A legjobb a víz: azt korlátlanul fogyaszthatom, és jól enyhíti az éhséget.

E két napra számos tennivaló vár. Ezek közül az egyik, hogy *a környezetet fel kell készíteni*. Csoportban vagy társakkal mindig könnyebb a böjt, mint egyedül. Jó előre tisztázni néhány dolgot, hogy a jószándékú család tréfás megjegyzéseit vagy „csak egy falást” gyözködését ki lehessen védeni. Lelki próbaként még nehezebb, ha közben a családra főzni is kell, de az elégtétel is nagyobb.

Egy másik tennivaló a *bevásárlás*. Van ebben a vásárlásban valami nagyon szakrális. Csak azt és annyit, ami a testemnek kell. Tudatos tervezés és végrehajtás. A menta-, kamilla- vagy köményteának való kikerül, ezt nem írom fel, de igen, ha tisztító teakeveréket akarok. Jó minőségű a vezetékes víz, tehát nem kell szénsavmentes ásványvizet vennem. De kell: 1 liter savanyúkáposztalé, 2 liter jó minőségű gyümölcsle, 5 citrom, 40 gramm Glauber-só (gyógyszertárból pontos méréssel) vagy 30 gramm keserűsó (ha nincs beöntőkészülék). Aztán a levekhez egy csokor petrezselyem, egy kis tasak élesztő, egy tasak szerecsendió és öt kisadag zöldségleveshez való zöldség. Hát ennyi.

2. Második ráhangoló nap

Éhesen ébredek. Tudom, hogy sokan ilyankor adják fel azzal, hogy még nem kár a megtett útért, későbbre halasztják. De aztán annál jobban esik a reggeli tea és a lenmagos joghurt, majd két óra múlva a gyümölcs.

A mai nap újra fontos tennivalók várnak.

Böjtöm akkor teljes, ha négy síkon világítja át életem: testi, lelki, szellemi és szociális síkon. Persze a négy nem választható el egymástól, sőt: bármelyikre is hatunk, az összhangban állva a többivel, hatást gyakorol azokra is. De megválaszthatom, hogy melyikre figyelek hangsúlyozottan.

Testi síkomhoz hozzátartozik a tárgyi világom is. Jönnie kell a hólének, az oladásnak, és átmosnia életemet. Áttekintem mindazokat a tárgyakat, amelyek életem külső terét alkotják, és rendet rakok közöttük. Letakarítom az íróasztalt (már megint mennyi fölöslegesen elhasznált papír), helyére teszem a könyveket, rendszerezem a CD-ket. Végigjárom mindent a kamrától az edényekig, rendezgetek, tisztogatok, és közben betölt a hála. Mennyi minden van, ami életemet hivatott segíteni. Ki ne tudná, hogy a tárgyak mennyi emléket, mennyi érzést szólítanak elő, milyen sok ismerőst idéznek fel. És milyen sok feladatot állítanak elénk: befejezetlen munkák, elhanyagolt kapcsolatok... Lassan haladok, hagyok időt bőven az érzéseknek és a feladatok végiggondolásnak. Lám a test-tárgy síkjáról indultam el, és máris a lelki és szociális síkokban szövődnek szálaim. A hála érzése pedig az egésztest Istenhez emeli, és a szellem fényével hatja át.

Estére már konkrétan tudom, hogy mivel szeretnék a böjt alatt foglalkozni, és alig jut eszembe, hogy valamit enni kéne.

3. Böjt – első nap

A nap szertartásosan indul. Volt, amikor korábban keltem, hogy munkába menés előtt elvégezhessem a reggeli tennivalókat, de úgy az igazi, ha otthon maradhatok, ahogy most is. A béltisztítás igen intim mozzanata

következik, mert ezzel nem csak a fölösleg távozik, de a szervezet is átkapcsol „belső energiamódra”, ahogy teszi minden éjjel is. Csakhogy ez a megújító éjszaka sokkal hosszabb lesz. E mozzanat átugrásával böjt helyett végig az éhség gyötörne.

Éhgyomorral egy pohár savanyúkáposztalé a legtöbb esetben megteszi. Székrekedésre hajlamosoknál rásegíthető Glauber- vagy keserűsó oldattal (fél liter vízben, citrommal, negyed óra alatt elfogyasztva). De jó tudni, hogy béltisztításra a beöntés a leghatékonyabb mód.

Következik a tusolás, citromos tea, majd az enyhe gyomorgörcsökre háton fekvé melegvizes tömlő. Az utóbbit szakszerűen úgy végezzük, hogy megnedvesített langyos törülközőre meleg vizes tömlőt (helyettesíthető műanyag flakonnal vagy zipzáros tasakkal) teszünk, majd az egészet kívülről betakarjuk. Fekszem, és engedem érezni, ahogy megkezdődik a „belülről táplálkozás”.

Délelőtt bőségesen fogyasztok vizet, majd ebédre könnyű zöldséglevest készítek zsiradék nélkül, amelynek levét (kb. ¼ liter) egy kanálka élesztővel és ízlés szerinti fűszerezéssel apró kortyokban elfogyasztom.

Délután pihenek, sétálok, teát iszom, belső dolgaimmal foglalkozom, majd estére vízzel hígított gyümölcslevet (kb. ¼ liter) kortyolgatok.

4. Böjt – második nap

Tapasztalatból tudom, hogy a böjt legnehezebb napja: a kapu átlépése előtti küszöb, a hegycsúcs előtti utolsó hágó. Az embert ilyenkor fogja el a kétség, hogy nem vállalt-e túl sokat. Sokan ilyenkor kapnak be néhány falatot, amivel megtörik a jóformán el sem kezdett böjtjüket. De akik messzire indultak, azok most a leghatározottabbak.

Ébredés után jól látható, ahogy a méregtelenítés megindult. Lepedékes a nyelv, a salakanyagokkal terhelt görcsös izomzat vízvesztése fájdalmat (fej, végtag vagy derék) okoz, és egyfajta lelki „másnaposság” kínoz. Mindezt könnyű átlépni, ha tudom, hogy az történik, aminek történnie kell. A fejfájás több folyadék igényét is jelezheti, tehát újabb pohár víz.

Reggel tornászom, majd munkába megyek. Vedelem a vizet, és nap közben többször lemosom arcom is hideg vízzel. Munkabírásom jó. Nem vagyok éhes, de hiányzik az evés reflexe, a nassolás, a száj póttévekeny ingerlése. Főként délután, ezért elmegyek sétálni.

Fegyelmezetten tartom a mindennapi böjti „menüt”: reggel citromos tea, délelőtt víz, ebédre zöldség(leves)lé, délután tea-víz, vacsorára oldott gyümölcsle. Ebéd után lepihenés, májpakolás.

5–7. Böjt – harmadik, negyedik, ötödik nap

Különös álmok után a Nap belül kel fel. A test könnyűvé vált, áttetszővé. A léptek olyanok, mintha nem lenne gravitáció. Séta közben különösen könnyen lehet látni, ahogy a fény mindenben áthatol és mindent eggyé ölel. És én szerves része vagyok ennek az Élet nevű csodának.

folytatás a 6. oldalon

folytatás az 5. oldalról

Templomi szépségek nyomában – 1.

Nem tudom, miért indultam el. Talán a kíváncsiság vagy a telítődés vágya indított. De lehet, hogy a kihívás, a feladatszerűség volt az oka, hogy Marosvásárhelyen huszonhárom templom istentiszteletét látogattam-tapasztaltam meg, bennük: 7 katolikus, 9 református, 2 unitárius, 1 ortodox, 1 görög katolikus, 1 pünkösdi, 1 baptista és Jehova tanúinak egy szertartását.

A kisebb, zártabb közösségekből néha megszólítottak, mert azt hitték, hogy a helyemet, vallásos meggyőződésemet keresem. Nem mondhattam el, hogy jelenlétem csupán része saját hitem megélésének. A másságban, a sokféleségben keresni és megtalálni az Egyet, a mindenhol érvényeset – a szabadság igazi hozadéka és szépsége. Az ODFIÉ-s időszakomban is feltettem a kérdést: az unitárius fiataloknak miért nincsenek vallásos ifjúsági énekeik? Mert ha hívő vagy, akkor a hétköznapi, közönségesebb dalban, slágerben is meg kell tudnod érezni-találni Isten jelenlétét, amely, ha nincs a szövegben, akkor a dallamban, ha ott sincs, akkor az ének közösségében vagy a vele járó kacagásban, netalán üvöltésekben lehet – fogalmaztam meg később. Ettől még kár, hogy nincsenek unitárius ifjúsági vallásos énekek.

Az unitáriusoknak nagy szabadságuk van hitük megélésére. Viszont vagy van élő hite az embernek, vagy nincs. Nem lehet *néha* vallásosnak lenni, amolyan félig-meddig hívőnek, mint ahogy az áldott állapotban lévő nő sem lehet félig viselő. Az hívő, aki a mindennapjaiban is érzi Isten jelenlétét és kapcsolatban áll vele. A hívő embernek akár az ágy melege, a olvasás élménye, a reggeli falat íze, egy jó beszélgetés is Isten jelenlétével telítődhet. Így akartam feltöltődni én is a sok templomban. Nem igényeltem bennük világmegváltó szónoklatokat, sőt ha olyan próbált is lenni egy-egy papi beszéd, akkor is inkább a kis emberi gesztusoktól, neszekről, hangoktól kaptam a legtöbbet, s mindez kiteljesedett a formákkal, az igehirdető gondolataival, az együttlét erejével vagy a majdnem kongó templomi csenddel.

A katolikus templomokban szép volt az úrfelmutatás csengővel kiemelt pillanata, a ritkán elhangzó vagy falról olvasható latin szöveg: Totus Tuus (Egészen a Tiéd), Gloria in excelsis deo (Dicsőség a magasságban Istennek), de egy-egy magyar mondat is ékes: „Őáltala, ővele és őbenne...”. Vagy „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem” – és a háromszor ismételt: „Őrizd meg lelkemet békédben, Uram.” Jól esett, amikor a plébános nagy csendet hagyott a szabad, személyes imádkozásra. Egy helyen mise után kiürült a templom, de a kántor elég sokáig tovább énekelt – egyedül. Ilyen az Istennel levés öröme. Voltam túldíszítetten szép, de puritánul egyszerű, lakóházból alakított, amolyan „lakótemplomban” – így nevezem a továbbiakban azokat a templomokat, amelyek lakóházból szentelődtek. Hallottam elgondolkodtató, aktuális kérdést felvető plébánost, és bosszankodtam, vala-

hányszor Isten nevében, kinyilatkoztatásszerűen beszélt valaki. Láttam kimért, precíz rituális mozdulatokat és elhamarkodottakat. A templomba bejövők Istent köszöntő letérdelése számtalanszor elbűvölt.

Egy éneklő hanglejtésű és székelyes kiejtésű plébános a mise előtt számos szóképet sorolt fel Szűz Máriáról. A litánia rendje szerint a közösség *könyörögj érettünkkel* válaszolt; például *Mennyország ajtaja* (mármint Mária), válaszolt a nép: *könyörögj érettünk!* Majd: *Elefántcsonttorony*. Nép: *Könyörögj érettünk!* Ezen nagyot derültem. A népi, illetve paraliturgia naivsága tehát ma is, városban is él – persze korántsem megvetendő. A mise végén a szóképek Jézust illették, s a nép azt válaszolta: *Irgalmazz nekünk!* Szép és meditatív volt a sok *irgalmazs* és a mise eleji *könyörögj!*

A református templomok hangulata ismerős volt. Itt is, akár a katolikusoknál, szimpatikus volt az istentisztelet előtti bűnbánati rész, csak éppen a régi dogmatikus bűnbánó szöveg nem nyerte meg tetszésemet, amely örök bűnösnek festette az embereket.

Az egyik helyen a lelkész túlhangsúlyozta ugyan minden mondatát, de nagyon jól gesztikulált. A fekete palást előtt a két kéz – mint egy bábelőadás – elmutatta, láthatóvá tette a beszédét. A sok katolikus templom után ez a református istentisztelet kioktatónak, túl racionálisnak tűnt. Az érzékek, a szertartás helyett a rációra tevődött a hangsúly, amely néha azt eredményezte, hogy gondolataim elkalandoztak.

Egy református templomot a harangszava révén találtam meg. Beszaladtam – és a templom üres volt. Fenséges és félelmetes az üres templom látványa! Kiderült, hogy csak egy órával később lesz az istentisztelet. A kissé beszédhibás lelkészről kioktató és vészmadárkodó prédikációval feszült a népnek. Valaki még az elején rosszul lett, de vélhetőleg nem a prédikáció miatt.

Egy városvegi lakótemplomban a meghirdetett istentisztelet egy negyedórás áhítatra redukálódott, mert mindössze három hívő jelent meg. Hármójuk közül az egyik megtisztelőnek élte volna meg, ha ily kevés ember-

folytatás a 8. oldalon

Kocsis Tünde

Templomi szépségek nyomában

folytatás a 7. oldalról

nek is prédikálnak egy becsületeset. A lelkész beszéde a rutin ízt hordozta: „Hallgassátok meg az ígét, mely írva található a Pál Apostolok..., bocsánat, Az Apostolok Cselekedete könyvében...” Kifele megjegyezte, hogy más szombatokon 5-ön, 6-on is vannak!

Egy másik lakótemplomban viszont sokan voltunk. Megfigyeltem egy idős bácsit, aki leülés előtt egy *valódit* imádkozott. Ezt a konfirmálóknak – tudtommal – nem tanítják, mégis aki belenő a templomi életbe, tudja, hogy leülés előtt össze kell fognia kezét és egy villanásnyi köszöntésre máris Istenhez kell szólnia. Ez talán a „protestáns térdhajtás”.

Két szabadtéri istentiszteleten is voltam. Egyen saját hibámból, késésem miatt. Egyedül álltam a fák, a kőtör-

melék, egy játszó kisgyerek és egy kutya társaságában. Az udvarra kihangosított szertartásból az ének felszabdítóan hatott, a beszéd nem.

A másodikon egy élő gyülekezet majdnem idilli képe tárult elém: Ősz. Vasárnap. Napsütés. Könyvstandon könyvek. Szórolapok egy Kálvin-rendezvényről. A templom mellett egy épületben vasárnapi iskola. A templom tele. Sok fiatal és fiatal szülő az udvaron elhelyezett padokon.

Kihangosított istentisztelet. Énekeskönyv nélküli, szép éneklés. Egy-két „kiszökött” gyerek játszik a fűben. A *lelkész lelkes* hangja, az ismert imákon is aktuális nyomaték. A kinti falra az ablakból egy faragott perselyt helyez ki egy testes hölgy. Egy kislány szalad el előttem olyan nagy, gyereki örömmel, hogy belesikít. Közben egy piros-fekete mintás bodobács mászik az aszfalton. És az áldás kiárad a templomból.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége üdvözli a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának 2009. november 7-ei döntését, amellyel az egyházrészek újraegyesítése mellett foglalt állást.

Bízunk abban, hogy a Magyarországi Unitárius Egyház zsinati képviselői maradéktalanul tudatában vannak az egyházegyesítés történelmi lehetőségének, és ennek megfelelően döntenek.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa régóta vár a Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának kedvező döntésére, és készen áll egy vegyes bizottság létrehozására az egyesülés szakmai előkészítése céljából.

Kolozsvár, 2010. január 10.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége

A Szentábrahám községhez tartozó Gagy egyik házában, S. C. lakásában a rendőrség január 14-én lőfegyvert és lőszert talált. A vélhetőleg külföldről törvénytelenül behozott, LR 22-es kaliberű golyóspuskát és a hozzá tartozó kilenc töltényt S. C. illegálisan tartotta magánál. A puskát és a töltényeket elkobozták, a férfi ellen bűnvádi eljárás indult csempészet és illegális fegyvertartás jogcímén. A nyomozás annak kapcsán indult, hogy január elején Gagy unitárius gyülekezete klubtermének ajtaját ismeretlen tettes átlötte, megrongálva a terem belsejének falát is. (a szekelyhon.ro alapján)

Gondviselés

Adomány a Fülöp-szigetekbeli árvízkárosultaknak

2009 szeptemberében hosszas esőzések nyomán a Fülöp-szigeteken árvizek pusztítottak: százezrek váltak hajléktalanná vagy szenvedtek tetemes kárt. Egyházunk főhatósága már az első napokban érdeklődött a néhány ezret számláló helybeli unitárius-univerzalista egyház vezetőitől a hittestvéreinket érintő árvízkárokról. Az együttérzés kifejezésén túlmenően az Egyházi Képviselő Tanács az októberi ülésén számba vette a segélyezési igényt és az egyházi lehetőségeinket. Az EKT Elnöksége és a Gondviselés Segélyszervezet egyezsége alapján a Fülöp-szigetekbeli unitárius árvízkárosultak megsegítése az erdélyi unitáriusság részéről a Gondviselés Segélyszervezet költségvetéséből történt. A segély összegének (1000 \$) meghatározására és folyósítására novemberben került sort. A segélyezettek nevében a Fülöp-szigetekbeli unitárius-univerzalista egyház előjárói meghatározható köszönőlevélben fejezték ki hálájukat. (Szabó László)

Karácsonyi vásáron a Gondviselés Segélyszervezet

2009. december 19–20-án kétnapos Karácsonyi Vásárt rendeztek Székelykeresztúron.

A Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban már évek óta hagyomány az adventi vásár, de más iskolákban és egyesületeknél is voltak kezdeményezések. Ebben az évben sikerült a helyi önkormányzat védnöksége alatt a Berde Mózes Unitárius Gimnázium, az Orbán Balázs Gimnázium, a Petőfi Sándor Általános Iskola, a Székelykeresztúri Kistérség Szövetség, a Fehérlőfia Egyesület és a Gondviselés Segélyszervezet közös szervezésében először együtt megrendezni a vásárt a kisváros és környéke számára. A központi parkban színes programot kínáltak kicsiknek és nagyoknak, dísz- és ajándéktárgyak kiállítása mellett kézműves-tevékenységet szerveztek, éne-

keket tanítottak gyermekeknek, óvodások és iskolások léptek fel műsorokkal a szabadtéri színpadon. A Gondviselés Segélyszervezet biztosította a jutalmat a szereplőknek, ugyanakkor gondoskodott a rendezvény széleskörű ismertetéséről a médiában. Legfőbb „vásári” tevékenységünk – amelyhez nagy segítséget nyújtottak mindkét napon a nagy hidegben is kitartó helybeli ifjúsági egyletesek – az adománygyűjtés volt. *Ajándékozz, hogy más is örülhessen!* mottóval arra kértük a gyermekeket és szüleiket, hozzák el megunt játékaikat a standunkhoz, hogy azokat majd szétoszthassuk nehéz sorsú gyermektársainknak. Felhívásunknak nagyon sokan eleget tettek, több zsáknyi játék gyűlt össze a Karácsonyi Vásárra látogatók jóvoltából. (Andrási Erika, P. Dávid Tünde)

Rászorulóknak élelmiszer-segélyezése

A karácsonyt követő napokban Udvarhelyszék-szerte és más székelyföldi településeken élelmiszer-segélyezésre

került sor szegénysorsú családok körében. Az adomány elsősorban a Johannita Lovagrend gyűjtési akciójának az eredménye; származási helye Németország és Svájc. Ők egész éven át gyűjtik a pénzt és karácsonyra élelmiszer-csomagokat készítenek, amelyekkel minden évben különböző országokat céloznak meg. Az idén Székelyföldre is jutott bőségesen az adományaikból. Összesen 11 tehérgépkocsnyi élelmiszert hoztak 15 000 csomag formájában. Az egyenként 16 kilogramm alapélelmiszert és tisztálkodási szereket tartalmazó csomagok fogadására és célba juttatására az adományozók a Lókodi Ifjúsági Alapítványt kérték fel. A csomagok szétosztásának előkészítésében és kivitelezésében az említett alapítványok irányításával a következő szervezetek, illetve egyházi intézmények vállaltak szerepet: a Wolter Alapítvány, a Gondviselés Segélyszervezet, a Civitas Alapítvány székelyudvarhelyi fiókja, a székelyföldi megyei önkormányzatok szociális igazgatóságai, a Szent Gellért Alapítvány, a Mallersdorf-i ferences nővérek, a CJ Domus, a Csibész Egyesület, más társadalmi szervezetek, valamint a helyileg érintett református, római katolikus és unitárius egyházközösségek. (Szabó László)

Alsóboldogfalvi unitáriusok látogatása Westportban

Az Alsóboldogfalvi Unitárius Egyházközség és a Westporti Unitárius Egyházközség (Egyesült Államok) közötti kapcsolat több mint tíz éve alakult ki. Ez idő alatt

többször járt nálunk látogató csoport Westportból, így most sor került egy tíztagú boldogfalvi csoport meghívására és utazására.

Október 9-én Bukarestből Amszterdamban át New Yorkba repültünk. Westporti tartózkodásunk mindkét vasárnapján részt vettünk az istentiszteleteken, illetve a gyerekeknek tartott vasárnapi iskolai délelőttön és sok egyéb egyházi programban.

Két napot töltöttünk New Yorkban, ahol a látványosságok mellett megnéztük az egyik nagy unitárius templomot is. Vendéglátóink minden napra változatos és élményekben bővelkedő programot szerveztek.

Találkoztunk Krammer Kingával is, aki nagyon örvendett, hogy falubeliekkel találkozhat „a világ túloldalán”. A vendégfogadó családok nagyon kedvesek és lelkesek voltak, s ezzel jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy a tíz alsóboldogfalvi számára életre szóló élmény maradjon ez a pár nap.

Lőrinczi Gizella

Farkas Boglárka: Befejezetlenül

Nemigen szokás manapság hazaszeretetről beszélni. Talán azért nem, mert kialakult valamiféle közfélelem vagy közviszolygás a pátosztól. Hiszen „racionálisak” vagyunk ugyebár, s ha valaki mégis olyan érzelmeket emleget, amelyek száz-kétszáz évvel ezelőtt a legszentebb és legmegbecsültebb tartalmakkal kapcsolódtak össze, azt avatagnak vagy giccsesnek tartják. Még a „nemzetiek” szóhasználatában sem találkozni túl gyakran a *hazaszeretet* szóval, mert a nemzet valamiért – talán a világpolgársággal szemben? – kedvesebb lett a hazánál.

Farkas Boglárka kis könyvének olvasán megerősödtem abbéli meggyőződésemben, hogy az *élő és megköphatatlan* hazaszeretet mára leginkább amolyan magasztos „kuckósságként” élhető meg. A „kuckó” Farkas Boglárka miniesszéiben és karcolataiban egyféle társas otthonosság, kulturális folyamatosság, érzelmi megállapodottság metaforája, függetlenül attól, hogy ez az érzelmi tér fizikailag vagy politikai-földrajzilag milyen határok közé iktatható be. A számunkra leginkább tévéképernyőről ismert szerző „vallomásosan” írja körül azt, amit hazájának tekint. Hazájának múlt-dimenziója egyértelműen Erdély körül sűrűsödik, s természetesen nem hiányzik ebből – már miért is hiányozna?! – a nosztalgia. Farkas Boglárka ezen a ponton a

„listázást” választotta; mintha hazája erdélyi részére gondolva leginkább egy hosszú és körültekintő felsorolást élne át, színhelyek és személyes történetek függvényeinek számba vételét. Ebben a listában az erdélyiség mögött előkelő helyen találjuk a „családi” unitarizmust, aztán a gyerektestvérek világát, az erdélyi táj ifjúkorban kezdett belakását, a kolozsváriságot, a temetőjárást.

A *Befejezetlenül* szövegeinek másik szembetűnő vonása az emberek (kevésbé az egyes konkrét személyek, mint inkább az általánosított Ember) jellemzése. Nő és férfi, társ és szingli, törtető és szemlélődő emberek tulajdonságai szinte litániaszerűen sorakoznak fel. Ebben a vonulatban a legmeglepőbb talán mégis egy „korlátolt és groteszk” párbeszéd, amely egyszerre lehet az elszemélytelenedésnek, az internet-szubkultúrának és a félművelt előítéletességnek a parabolája: „– Szia! – Szia! – X. Y. vagyok. – Y. Z. vagyok. – Nekem eláll a fülem, és utálok a töltött káposztát. – Aha, akkor te alkalmatlan vagy egy párkapcsolatra. – Igen, azt hiszem. – Akkor szia. – Szia.”

A prózai írásokat versek, illetve vers formába tördelt szövegek egészítik ki a kötet utolsó negyedében. Ezek a munkák is a tudatos, „ízlelgető” átélésre való készítéshez, olykor önfigyelmeztető magatartáshoz

mutatnak vissza. Farkas Boglárka – az egész könyv tanúsága szerint – a sietőség, felszínesség és „trendiség” ellenében tart ki a higgadt és szerető emberi alapállás mellett. Erre gondolva teljes mértékben igazoltnak érezhetjük, hogy a *Befejezetlenül* hátlapján ez – éppen ez! – a négy sor olvasható: „Ha iszom – csak jó borokat iszom. És azt is lassan, ízlelgetve. Vágyom a ráérős sétákra, és mérhetetlenül taszít a város zaja. Mindennél fontosabb lett a béke és a biztonság. Na meg a békés és biztonságos csend.”

(Kairosz Kiadó, Budapest, 2009)

Jakabffy Tamás

Visszhangok

Az igazság „ára”

Negyvenhét évi szolgálataimból ez alkalommal a bűn kérdése ver visszhangot. Többször is foglalkoztam egyházi beszédeimben ezzel a kérdéssel. Nagyon fontosnak tartottam időről időre híveimnek elmondani, hogy boldogtalanságunk legfőbb,

leggyakoribb okozója a bűn, vagyis a gonosz cselekedet és a gonosz beszéd. A bűn lehet önmagunk vagy mások ellen elkövetett rossz cselekedet. A bűn kérdése a keresztény világban – bár mi, unitáriusok keveset foglalkozunk vele – központi helyet

foglal el. A legtöbb felekezet erre építi teológiáját, vallásos nézetét. Nem is csoda, hogy ez így van. A Biblia szerint – de mondhatnám bátran, hogy a több ezer évvel ezelőtt élt gondolkodó ember szerint is, aki a bibliai teremtetéstörténetét megfogalmazta – az emberiség története a bűnnel kezdődik. Az Édenkertben elhelyezett első emberpár: Ádám és Éva nem tartja be Isten parancsát – bűnt követ el.

Kain megöli testvérét, Ábelt. Lesújtó véleménye lehetett az emberről annak, aki ezeket a legendás történeteket írásba foglalta.

Isten és a bűn, szentség és szentségtörés – a valláserkölcshöz a végeledek. Ezért „gyűlöli” – ószövetségi kifejezéssel élve – a bűnt Isten. Az emberi gondolkodásban, nemcsak az ószövetségi időkben vagy Jézus korában, de ma is ott él a felfogás, hogy Isten minden bűnt megbüntet. Ha valakit csapás, bánat, betegség ér, ma is felteszi a kérdést önmagának: vajon mit követtem el, mi rosszat cselekedtem, hogy Isten ezzel büntet engem? A környezetében élő emberek is egymás fülébe súgják: „lám, lám, ki tudja, milyen titkos bűnéért vonja felelőségre Isten?” Mondanom sem kell, hogy a szerető és megbocsátó Atyát hirdető Jézus, vallásunk alapítója ezzel a felfogással nem értett egyet. Kézzenfekvő ennek igazolására az a bibliai történet, amikor hozzá visznek egy születésétől fogva vak embert, hogy gyógyítsa meg. A kíváncsi sokaságból valaki megkérdezi: „Mester, ki vétkezett, ez, vagy ennek szülei, hogy vakon született?” Mire Jézus így válaszol: „Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei, hanem hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai” (Jn 9,1–3). Világos és határozott cáfolat ez arra a feltevésre, hogy minden betegség, szerencsétlenség és nyomorúság valamely elkövetett bűn miatti isteni büntetés volna. Ez a jézusi felfogás azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy Isten minden bűnt elnéz és megbocsát. A Bibliában találunk ide vonatkozó jézusi tanítást is, amely így hangzik: „Ezért tehát mondom néktek, minden bűn és káromlás meg fog bocsáttatni az embereknek, de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg. Ha valaki az Emberfia ellen szól, annak is megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak nem bocsáttatik meg sem ebben a világban, sem az eljövendőben” (Mt 12,31–32). Hogy mely bűnökre gondolt a Mester, arra nem találunk tanításában pontos feleletet. De mi magunk is rájöhettünk erre. Hányszor kiáltunk fel hangos szóval, vagy sóhajtok fel csöndes magányunkban egy-egy „égbekiáltó”

folytatás a 12. oldalon

Lőrinczi Károly

Az Erdélyi Unitárius Egyház üléskezési terve és rendezvénynaptára 2010-re

Az Egyházi Képviselő Tanács ülései

(I. évnegyed) március 19.; (II.) július 2.; (III.) szeptember 17.; (IV.) december 3.

Az Egyházi Főtanács ülése

július 30–31., Kolozsvár

Egyházköri közgyűlések

Kolozs-tordai EK: június; Marosi EK: június 12., Szentgerice; Küküllői EK: június; Székelykeresztúri EK: június 12., Székelyszentmiklós; Székelyudvarhelyi EK: június; Háromszék-Felsőfehér EK: jún. 19., Sepsikőröspatak.

Lelkesi értekezletek

I. évnegyed

Kolozs-tordai EK: március 1–9.; Marosi EK: március 5., Szováta; Küküllői EK: március 1–9., Székelykeresztúri EK: március 9., Csekefalva; Székelyudvarhelyi EK: március 1–9.; Háromszék-Felsőfehér EK: március 3., Sepsiszentgyörgy.

II. évnegyed

Kolozs-tordai EK: május 7., Torda; Marosi EK: május 7., Torda; Küküllői EK: május 3–8.; Székelykeresztúri EK: május 4., Székelykeresztúri; Székelyudvarhelyi EK: május 3–8.; Háromszék-Felsőfehér EK: május 4., Székelykeresztúri.

III. évnegyed

Kolozs-tordai EK: október; Marosi EK: október 8., Magyarzákod; Küküllői EK: október; Székelykeresztúri EK: október 12., Bencéd; Székelyudvarhelyi EK: október; Háromszék-Felsőfehér: október 13., Kálnok.

IV. évnegyed

Kolozs-tordai EK: november; Marosi EK: november; Küküllői EK: november; Székelykeresztúri EK: november 9., Fiafalva; Székelyudvarhelyi EK: november; Háromszék-Felsőfehér: november.

Gondnok-presbiteri konferenciák

Kolozs-tordai EK: február 20.; Marosi EK: február 20.; Küküllői EK: február 27.; Székelykeresztúri EK: február 27.; Székelyudvarhelyi EK: február 27.; Háromszék-Felsőfehér: február 20., Árkos.

Lelkesztovábbképző tanfolyam

Első kiírás: június 22–24.

Második kiírás: augusztus 31. – szeptember 2.

Oktatási és VEN tevékenység

Vallásánár-továbbképző tanfolyam

– később pontosítva

Vallásolimpia – később rögzítendő

Felnőttképzés és előadássorozat több helyszínen

Szórványtábor és gyermektáborok

Szórványtábor, gyermektáborok, angol nyelvű tábor – július 5–11.; július 12–18.; július 19–25.

Dévai zárandoklat: november 6.

Az ULOSZ rendezvényei

Konferencia és közgyűlés: július 29–30., Kolozsvár; Lelkész-családok találkozója: szeptember 10–11.; Lelkesi munkaértekezlet: április 7–10., Magyarország.

Az UNOSZ rendezvényei

Konferencia és közgyűlés: szeptember 4., Homoródszentpál; Választmányi ülések: február 27., május 28–29., szeptember 3., december 11.; Nők világ-ímanapja: március 5., helyi nőszövetségekben; Centenárium évfordulós rendezvény: október 16., Kolozsvár

Az ODFIE rendezvényei

XIV. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny, február 26–28., Székelykeresztúri; XIV. ODFIE Színjátszó találkozó, július 30. – augusztus 2.; XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia, augusztus 19–22.; Az ODFIE 2010. évi küldöttgyűlése, szeptember; Unitárius egyetemisták és főiskolások IX. találkozója, október 22–24.; XII. Dávid Ferenc emlékezérendoklat, november 6., Déva.

Egyéb rendezvények

Ballagás: János Zsigmond Unitárius Kollégium, Kolozsvár – később rögzítendő; Berde Mózes Unitárius Gimnázium, Székelykeresztúri: június 10.; **Iskolahét:** Berde Mózes Unitárius Gimnázium, Székelykeresztúri: november 17–21.

ICUU lelkesi konferencia: július 9–12., Kerktrade (Hollandia)

ICUU teológiai szimpózium: július 13–17., Kerktrade (Hollandia)

Testvéregyházközi évfordulós rendezvény: július 23–24., Kolozsvár

Unitárius kórustalálkozó: később rögzítendő
Szejkefürdői (?) találkozó: később rögzítendő

Egyházközségi évfordulók

Bözöd – 200 éves templom

Nagyernye – 100 éves templom

Bordos – 100 éves templom

Nagyajta – (2010) a faragott, reneszánsz kőszószék 300 éves évfordulója; (2011) Kriza János születésének 200. évfordulója; (2012) az orgona 100. évfordulója

Az igazság „ára”

folytatás a 11. oldalról

igazságtalanság, bűn, gazemberség láttán ekképpen: „Ha van Isten az Égben, ezt büntetlenül nem hagyja!” És aztán látjuk, tapasztaljuk, hogy „ebben a világban” mégiscsak büntetlenül megússza az illető. De ne felejtjük a jézusi figyelmeztetés utolsó szavait se, hogy nem bocsáttatik meg az „eljövendő világban sem”. Az emberek bűne miatt szenvedők is el kell hogy nyerjék – ha nem ebben, de a „másik világban” – Istentől megérdemelt jutalmukat. Enélkül a hit nélkül nincs vallás. Az igazságos Isten másképp nem tehet.

UnitInfo

filmajánló

dokumentumfilm

három unitárius templomról (Unitárius templomok – m1)

<http://unitvideo.wordpress.com/2009/11/30/unitarius-templomok/>

a szentegyházi egyházközségről (Unitárius Magazin)

<http://unitvideo.wordpress.com/2009/12/06/unitarius-magazin-mtv-2009-december-6/>

2010. január 1-jén Kolozsváron sor került a hagyományos újévi fogadásra a püspöki házban, kolozsvári egyházi és világi személyek részvételével.

A Kőhalom-homoródi Unitárius Egyházközség január 10-én tartotta Vass Mózes nyugalmazott lelkész kibúcsúzó ünnepélyét. A Háromszék-felsőfehéri Egyházkör részéről Pap Mária esperes mondott köszönő beszédet, az istentiszteleten jelen volt Bálint Benczédi Ferenc püspök is. Vass Mózes január 1-jétől, 36 évi lelkesítő szolgálat után vonult nyugalomba.

Január 11-én az Erdélyi Unitárius Egyház elnöksége Székelykeresztúron ülésezett, ahol az egyházvezetés időszakos kérdéseiről tanácskoztak.

Az Erdélyi Unitárius Egyház a vallásszabadság napját 2002 novemberében a kövendi zsinaton egyházi ünneppé nyilvánította. Január 13-án az idén is ünnepeltünk. Az egyházközségek nagy részében az alkalomhoz illő beszédekkel emlékeztek az 1568-as vallásügyi törvény megszületésének évfordulójára. A világi írott és elektronikus sajtó több helyen is figyelmet szentelt e napnak.

Január 16-án került sor a Királyhágómelléki Református Egyházkerület új püspökének, Csűry Istvánnak a beiktatására, amelyen egyházunk részéről Bálint Benczédi Ferenc püspök volt jelen.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) megalakulásának 20. évfordulójára a Kolozsvári Állami Magyar Operában január 16-án szervezett ünnepségen az Erdélyi Unitárius Egyház részéről Csáka József és Máthé Dénes főgondnokok voltak jelen. Bálint Benczédi Ferenc püspök az alkalomra

szánt ünnepi gondolatait levélben juttatta el a Szövetség vezetőinek.

Január 18-án Bálint Benczédi Ferenc püspök meglátogatta a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthont. Az azt működtető Jakab Lajos Alapítvány kuratóriumi tagjaival és az otthon igazgatójával beszélgettek.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatala és az Amaryliss Társaság pályázatot hirdetett Brassai Sámuel felújított csellójának három éves használatára. Pályázhat 18 és 40 év között bárki, aki erdélyi, partiumi vagy bánási állandó lakcímmel rendelkezik. A szándéknyilatkozathoz csatolni kell a szakmai önéletrajzot.

A jelentkezést követően március 10-én versenyvizsgára kerül sor Kolozsváron, ahol a pályázó szakemberekből álló bírálóbizottság előtt két meghatározott (J. S. Bach: csellószt, két különböző karakterű tétel és J. Haydn csellóverseny első tétele), valamint egy szabadon választott csellódarabot mutat be.

A pályázatok február 28-ig nyújthatók be az alábbi elérhetőségek valamelyikére: személyesen az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatalának titkárságán, naponta 8–15 óra között (Kolozsvár, December 21. u. 9. sz.); villámpostán az ekt@unitarius.com címre; postai úton a következő címre: Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatala / Episcopia Unitariana, 400105 Kolozsvár / Cluj-Napoca, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.

Elhunyt Bustya Albertné Bíró Piroska Elza tiszteletes asszony Magyarorsáron. Temetése 2010. január 19-én volt. A temetési szertartást a családi háznál Bálint Imre helybeli lelkész a Péld 14,1 verse alapján végezte. Nagy Endre esperes a Gal 5,22 vers alapján búcsúzott a hosszú évtizedekig aktívan dolgozó tanítónőtől és a gyülekezet tiszteletes asszonyától.

"A humor Isten ajándéka"

(Báró József)

Nyelvi nehézségek

A verespataki unitárius lelkész konfirmációra készített fel néhány román fiataalt. A majdani konfirmáció ter-

mészetesen magyar nyelven zajlott, de a fiúk-lányok igen nehezen boldogultak a szövegek megtanulásával.

Amikor egy alkalommal a lelkész kedvesen rákérdezett, hogy is állnak a felkészüléssel, az egyik fiú töredelmesen bevallotta:

– Miatyánkú' mai mere, da' Hiszekegyu' nişidecum.

Elmondta Bulbuka Csaba, Kolozsvár

Az elmúlt év utolsó hónapja szokás szerint zsúfolt volt a Belvárosi Unitárius Egyházközségben is. Rácz Norbertet 2009 júniusától nevezték ki az egyházközség lelkészének. Az év eleji – látszólag nyugodt napokban – az eddigi tapasztalatokról, valamint az új évi tervekről beszélgettünk.

Évkezdés a belvárosban

Rácz Norbert Kolozsvár-belvárosi unitárius lelkésszel Sándor Krisztina beszélget

Fél évvel ezelőtt kezdted munkádat az egyházközségben. Ennyi idő alatt mennyire sikerült megismerned a gyülekezetet?

Azt hiszem, egy ekkora gyülekezet megismeréséhez egy élet sem elegendő. Nagy a város, és hál' Istennek elég sokan vagyunk. Jelen pillanatban azt látom, hogy nagyon sokszínű gyülekezetben élünk, ahol meg kell találni azt, hogyan szólítsuk meg a fiatalokat, gyerekeket, időseket, nőket, férfiakat, értelmiségieket, szegényeket, gazdagokat egyaránt. Természetesen az egyházközség megismerésének egyik legjobb módja a családlátogatás, ami lassan elkezdődött, és amitől igen sokat várok.

Hogyan zárta az évet az egyházközség?

Sok tervvel, jókedvvel, néhány megvalósítással a hátunk mögött, és egy nagy sóhajjal a lelkész részéről. Ez

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. Február 28., március 21.

Igehirdetés

Az unitárius egyház részéről Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától. Február 14. (Kecskés Csaba)

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen. Szerkeszti: Csáki Levente. minden vasárnap reggel 8.30-kor.

nem amolyan búslakodó sóhaj volt, hanem inkább olyan munkát kezdő lélegzetvétel. Mint amikor az ember egy nagy hegyet készül megmászni, és a hajrá előtt még egy nagyot sóhajt, majd egy *Isten segítsen*-nel nekilát a magaslataknak.

Milyen újításokat sikerült bevezetni, és mi az, amit feltétlen folytatni szeretnétek?

Nem akartam egyből újítani. Nem tudom, hogy egyáltalán van-e újításra szükség. A korábbi tapasztalataimból levonva a következtetést megválasztásom után úgy döntöttem, hogy egyszer megpróbálom megismerni a gyülekezetet, megfogalmazni az igényeket, feltérképezni a terepet, majd ezután nekilátni az esetleges újdonságok bevezetésének. Jelenleg egyházközségünkben egy korosztály alapú építkezésbe kezdtünk. Azaz módszeresen figyelünk gyermekeinkre, ifjainkra, fiatal felnőtteinkre, felnőtteinkre és időseinkre. Azt akarjuk megfogalmazni, hogy az adott korosztály számára mi az igény. Mi az, amit egyedül az egyház adhat nekik, és amire igazán szükségük is van.

folytatás a 14. oldalon

Évkezdés a belvárosban

folytatás a 13. oldalról

Kolozsvár az unitáriusok történelmi központja. Mit jelent ez a belvárosi gyülekezetnek, illetve a lelkészeknek?

A Kolozsvár-Belvárosi Egyházközség lényegében az erdélyi unitáriusok anyaegyházközsége. Ez a szerep azonban manapság csak jelképes. És ez – azt hiszem – jól is van így. Azt szeretném, hogy felnőjek elődeim szintjére. Azt a bizonyos aranyjánosi kalapot magam is bőnek

tartom, ám remélem, hogy idővel sikerül „betölteni”. Mi, kolozsvári unitáriusok büszkéek vagyunk múltunkra, ebből táplálkozunk, ám egy a jövő felé néző, távlatokban gondolkodó közösség kívánunk lenni, ahol az ember valóban lelki otthonra lelhet.

Év elején általában a lelkészek számára családlátogatás kezdődik. Hogyan zajlik ez egy nagyvárosban?

Számunkra – a többes szám abból adódik, hogy a feleségem is lelkész, így ezt munkát is együtt végezzük – jelen pillanatban arról szól ez a munka, hogy a nyil-

Nagyvilág

Németországi fiatalok Istenhite A Bertelsmann Alapítvány vallási mutatója szerint Németországban minden második fiatal hisz Istenben és az örök életben. Hétezer keresztény, illetve nem vallásos, 17–21 éves fiatal adott választ a felmérés kérdéseire. A megkérdezett hívő fiatalok több mint fele személyesen tapasztalta Isten jelenlétét az életében. Az értékelt kérdőívek szerint a felekezetekhez nem tartozó fiatalok 15 százaléka is rendelkezik valamilyen istentapasztalattal. A keresztények több mint fele hiszi, hogy Isten nem pusztán ideaként, hanem személyesen jelenlévő Isten. A megkérdezett nem vallásos fiatalok egytizede vallotta hasonlóképpen.

A 14 és 17 éves kor közötti katolikus fiatalok 41%-a mélyen hisz Istenben, a hasonló korú evangélikus fiataloknak 35%-a tett tanúbizonyságot mély hitéről. A katolikus és az evangélikus fiatalok 40%-a „közepesen erősnek” tartja hitét. A 18–21 éves katolikusok fele, az egykorú evangélikusok 42%-a tartja erősnek istenhitét. A megkérdezett hívő fiatalok nagyon fontosnak és értékesnek tartják a vallásgyakorlást. A katolikusok több mint 50%-a, az evangélikusok 39%-a hangsúlyozta a szentmise/istentisztelet jelentőségét. A felmérés szerint az ifjú katolikusok 60–65%-a s az evangélikusok 50%-a szerint is nagyon fontos a személyes imádság. (Magyar Kurír)

A választás szabadsága: az amerikaiak többsége felnőttként dönt a hitéről Egy friss tanulmány szerint az amerikaiak közel fele – függetlenül a szülei vallásától – felnőttkorában dönti el, akar-e valamelyik felekezethez csatlakozni, és ha igen, melyikhez.

A szociológusok egy része a felmérés eredményeit úgy értékeli, hogy a vallás is a piaci elvekhez hasonlóan működik, ahol az egyházak folyamatos versenyben vannak, a lakosság pedig teljes szabadságot élvez abban, hogy eldöntse, hitét hogyan és mely felekezet keretein belül kívánja megélni.

Az eredmények megerősítették, hogy a vallási kötődés nagyon sokszínű, és könnyen változik az Államokban. Az amerikai felnőttek közel fele el-

hagyja azt a vallást, illetve felekezetet, melyben felnévelkedett. Régebben egyes vallások rendelkeztek tradicionális megtartó erővel, melyekben a hívők nemzedékeken át „ott ragadtak”. Mára azonban alábbhagyott a bizalom a szervezett vallási formák iránt, és a bizalomvesztés leginkább a hagyományos felekezetek irányában mutatkozik meg. Mások értelmezés szerint a vallás terén tapasztalható dinamikus mozgás összefüggésben áll az amerikai életformával és kultúrával, amely rendkívül mobilnak mondható: az emberek gyakran költöznek, és könnyedén változtatják munkahelyüket.

Az amerikai felnőttek több mint egynegyede hagyta ott gyermekkori hitét, egy részük valamely más vallás vagy felekezet miatt, más részük pedig jelenleg egyetlen hitvallást sem követ. Ennek ellenére az Egyesült Államok lakosságának 78 százaléka továbbra is kereszténynek vallja magát.

A protestánsokon belül jelentős mozgás és aprózódás figyelhető meg. A több száz különböző felekezet három kategóriába sorolható: 1. evangéliumi protestáns gyülekezetek, amelyeket a felnőtt lakosság 26,3 százaléka látogat, 2. hagyományos protestáns felekezetek (18,1%) és 3. fekete protestáns gyülekezetek.

Az amerikai vallási színtér dinamizmusát leginkább a katolikus egyház tapasztalatával lehetne szemléltetni, amelyet egyesek a vallások közötti mozgás legnagyobb veszteségének tartanak. A felmérés alapján az amerikaiak közel egyharmada katolikusként nevelkedett fel, mára azonban a társadalom kevesebb mint egynegyede nevezi magát katolikusnak, ami azt jelenti, hogy az amerikaiak majdnem 10%-a volt katolikusokból áll.

A 70 év felettiek 62%-a protestánsnak vallja magát, a 18 és 29 közötti korosztály egynegyede azonban nem kötődik semmilyen vallási intézményhez. A férfiak általában nagyobb arányban *nem kötődnek* egyetlen vallási intézményhez sem. A legnagyobb családokkal a mormonok és a muszlimok rendelkeznek. (hetek.hu)

• Összeállította KBZ •

vántartásunk és a térkép fölé görnyedve tanuljuk a város utcaneveit és próbálunk tájékozódni. Én kolozsvári vagyok. Itt születtem és itt nőttem fel, ám pironkodva valom be, hogy nem ismerem a város minden lakónegyedét, gyakran nem tudom, melyik utca hol van, így szükségem van a segítségre. Nagyvárosban a családlátogatás sajátos „műfaj”. Falusi gyülekezetben szolgáló kollégáink elmondása szerint náluk jóval áttekinthetőbb módon, kevesebb gondot okozva zajlik ez. Egy-egy utcában futótűzként terjed a hír, hogy jön a pap, és az emberek felkészülnek, várják a látogató lelkészt. Kolozsváron természetesen előre be kell jelentkezni, egyeztetni kell a programot, mert ha nem, könnyen megtörténhet, hogy a lelkész a bezárt ajtót nézi szomorkásan. Így ez fokozottabb szervezést és odafigyelést igénylő feladat.

A meglátogatott családokban milyen problémákkal szembesülsz leginkább?

A gyülekezet nagy és sokszínű, ezért a gondok is családról családra különböznek. Vannak időseink, akik igen sok segítségre szorulnak. Vannak betegek, akiknek szintén fokozott segítségre van szükségük. Ám a legnagyobb gond számomra a gyakori igénytelenség, illetve az egyházzal kialakított sztereotip kép. Eszerint a pap az egyházzal együtt amolyan „szolgáltató”. Ha jön a pap, úgy teszünk, mintha érdekelne a dolog, ám aztán minden marad a régiben. Én ez ellen kívánok küzdeni. Nem akarok hivatalnok lenni, akit eltűr a társadalom azért a 2000 évert, amit az egyház túlélt. Sokkal inkább azt szeretném, hogy segítsek az embereknek megfogalmazni a maguk számára a hétköznapi léten túli kérdéseket, és segítsek nekik felébreszteni magukban a teljesség utáni vágyakozást.

A kő, amelyről a legenda szerint Dávid Ferenc egyházalapító egykor Kolozsvár lakosságához beszélt, a belvárosi unitárius templom bejáratánál áll. Hányan kíváncsiak rá évente? Mit kínál az érdeklődőknek, a turistáknak az egyházközség?

A kő valóban az egyik legerősebben élő unitárius legendát őrzi. Egyik tervünk a látogatók felé történő nyitás. Főleg nyáron látogat el néhány turistacsoport a templomba, és nézik meg a követ, ám sajnos nem nagyon tudnak létükről az „idegenek”. Ezen változtatni kellene. Dávid Ferenc kövén kívül igen sok más érdekesség is látható a templomban. Ezeket az értékeinket meg kell mutatnunk a világnak. A délutáni istentiszteleteink során többször megtörtént, hogy román anyanyelvűek és más vallásúak is bejöttek a templomba, alaposan körülnéztek, majd amikor kifelé indultak, elmondták, milyen szép ez a templom, valamint mosolyogva tették hozzá:

Az Ádámosi Unitárius Egyházközség fájdalommal tudatja, hogy egykori gondnoka, id. Bordi András elköltözött az élők sorából.

Bordi András 1939-ben született Ádámoson. Iskolái elvégzése után a dicsőszentmártoni vegyi kombinátban dolgozott mozdonymechanikusként. 1970-ben feleségül vette Bilka Katalint, a házasságból két fiú (András és Huba) született. Az 1980-as évek második felétől Bordi Andrást az egyházközség keblitanácsosi tagsággal ruházta fel. A keblitanácsnak – választás által vagy hivatalból – élete végéig tagja maradt. 1990-ben még többre bízta, hiszen az egyházközség világi vezetőjévé, gondnokává választották. 2003 tavaszán a tisztújítás során nem vállalta tovább a gondnoki tisztségre való jelölését. A tizenkét év gondnokság valóban megpróbáló munka volt, hiszen ez időszakban három rendes lelkész és a közöttük levő beszolgálati alkalmak során a gondnok jelentette az összetartó erőt az egyházközségben. Ebben az időszakban kellett visszaszerezni az egykor elkobzott egyházközségi földeket, erdőket; azokat megmunkálni; templomot, papilakot javítani. Mindebben Bordi András gondnoksága sikeresnek mondható.

Kivette részét az egyházkör munkálataiban is, hosszabb ideig tagja volt az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinatának, valamint a Főtanácsnak is.

2008 őszén daganat miatt megműtötték, 2009 őszén a rettenetes betegség kiújult, s így a beteg néhány hónapi fájdalmas szenvedés után, 2009. december 30-án visszaadta lelkét Istennek. 2010. január elsején kísértük utolsó útjára, s testét megpihentették az ádámosi temetőben. Emlékét őrizzük. (F. D. A.)

sok évtizede laknak ebben a városban, de ebben a templomban még nem járhattak. Terveink szerint ezt meg kell változtatni. A templom az Úr tiszteletére épített ház, amit meg kell mutatni mindenkinek, és el kell mondani, hogy az ősök mekkora erőfeszítések árán – pénzt, erőt és vért nem sajnálva – építették fel.

Gyerekgondok viselése

Idejében kell megtanulni a mozgás szeretetét

Hétfő és csütörtök délutánonként a székykeresztúri egyházközség szociális otthonában játékok között sok kisgyermek ugrál, tornászik. A Gondviselés Segély-

szervezet területi irodájában Dobos Katalin gyógytornász gyermektorna-foglalkozást tart óvodás és kisiskolás korúaknak. A mozgás a kisgyermek egyik legfőbb tevékenysége kell hogy legyen. A gyógytornász véleménye szerint nagyon oda kell figyelnünk a gyermekeink

folytatás a 16. oldalon

Gyerekgondok viselése

folytatás a 15. oldalról

mozgás-lehetőségére. A képernyő előtt üldögélés okozta mozgásszegény életmód, az igénytelenség, az iskolai oktatás kedvezőtlen feltételei maguk után vonják a különféle mozgásszervi betegségek kialakulását, kiváltképp a gerinc területén. A gyermeki gerincet tartó izmok nem megfelelő működése, erőtlensége tartáshibákat, különböző síkú és irányú gerincferdüléseket okozhat.

Főként tartásjavító és -erősítő gyakorlatokat végeznek a foglalkozások során, amelyek aerobik-alaplépéseket és nagyon sok játékot tartalmaznak, de gyógytorna-elemeket is (pl. a lassan népbetegséggé váló lúdtalp megelőzésére). Ezáltal a kicsik játékos formában sajátítják el a gerincet stabilizáló izmok megfelelő erősítését és nyújtását. Társas és egyéni gyakorlatok, versenyek, csoportos játékok sarkallják őket arra, hogy egyre többet tornásszanak.

Andrási Erika gyógypedagógus szerint a mozgás segíti az idegrendszer érését és a személyiség fejlődését. Fontos szempont a csoport ösztönző ereje is, ami pozitívan hat a gyermekek személyiségére, így idővel a félénkebbek is egyre nyitottabbá, együttműködőbbé válnak. Ha felkeltik a gyermekekben a testedzés iránti igényt, akkor szervezetük fokozatosan ellenállóbbá, teherbíróbbá, erősebbé válik. A Székelykeresztúron elindított gyerek-torna célja éppen ez: a Gondviselés Segélyszervezet által működtetett foglalkozás segít kialakítani és fejleszteni a helyes, egészséges testtartást, és játékos módon szereteti meg a gyermekekkel a mozgást. (P. Dávid Tünde)

Keresztúri Kismamaklub

A Keresztúri Kismamaklub tavaly októbertől működik a székelykeresztúri unitárius egyházközség szociális

otthonában, amely egyúttal a Gondviselés Segélyszervezet területi irodája is.

A klubot a segélyszervezet működteti, házigazdái Andrási Erika gyógypedagógus, Biró Enikő gyermekgyógyász szakasszisztens, Simó Orsolya szociális munkás, akik érdeklődő kismamák és babáik számára kívánnak segítséget nyújtani a kedd délelőttönként tartott foglalkozások által.

A találkozások szerves része egy-egy tematikus előadás vagy problémafelvetés, ezeket közösen beszéljük meg a jelenlevők. A beszélgetések során a fiatal édesanyák és a gyermekáldásra váró asszonyok önbizalma erősödik, lehetőséget kapnak a tapasztalatcserére, a klubban kialakult „közösségi háló” biztonságot, erősítést nyújt számukra szülői szerepkörükben. Ezért a találkozásokon időt szentelnek személyes élmények és tapasztalatok megosztására, ami megerősíti a kismamákban a „sorstárs-közösség” érzését. Nagy hangsúlyt fektetnek emellett a „ringató” foglalkozásokra azért, hogy a kismamák könnyen énekelhető és zeneileg értékes dalanyagot sajátítsanak el, ismerjenek meg magyar mondókákat, hagyományos ringató játékokat. Az énekszó, a közös ölbéli játék ugyanis a kicsik „lelki tápláléka” kell, hogy legyen. A foglalkozások oldott légkörében jó példát kapnak az anyukák a legkisebb gyerekek zenei nevelésére is. Megismernek néhány módszertani tudnivalót anélkül, hogy „kimódolt, tudományoskodó” lenne a közös éneklés és játék. A kellemes légkörben bátran énekelnek együtt a szülők és a gyermekek, ez a kellemes hangulat később beépül mindennapjaikba. A klubtagok igényei szerint orvosok, logopédusok, gyógytornászok, tanítók, óvónők is bekapcsolódnak a foglalkozásokba. A kismamaklub „kiegészítéseként” babamasszázs-csoport is működik Biró Enikő okleveles babamasszőr vezetésével. (P. Dávid Tünde)

nők világa

Múltidézés – kerek évfordulók éve

A 2010. esztendő, amelynek küszöbét nemrég léptük át, rendkívüli ünnepi alkalmakat tartogat az unitárius nőszövetség számára – bátran nevezhetjük a kerek évfordulók évének. Visszatekintve közeli és távoli múltunkra a következő évfordulókról érdemes megemlékeznünk: száz éve, 1910-ben jött létre az unitárius nőszövetség; húsz éve, 1990-ben alakult újjá; tíz éve, 2000-ben jelent meg a *Nők Világa* című kiadványunk első száma; öt évvel ezelőtt terveztettük az UNOSZ logóját.

Lehet, hogy a világ más tájain élők nem értik, miért foglalkozunk olyan

sokat mi, erdélyiek, magyarok a múltunkkal, miért fontos nekünk a jeles évfordulókat megünnepelni. Valóban: a napilapokat böngészve szinte nem telik el egy hét, hogy ne olvassunk híradást szervezetek, épületek, műemlékek fennállásának évfordulójáról, megemlékezésekről múltbeli jeles személyiségek vagy események kapcsán. Miért?

Mások gondolataival próbálunk válaszolni a kérdésre, olyan megfogalmazásokkal, amelyekkel nemcsak hogy egyetértünk, de együtt is érzek:

„Az a nép, az a közösség, amely nem tanul múltjának a hibáiból, kény-

telen azokat megismételni.” „A múlt nem mögöttünk van, hanem alattunk, azon állunk.” „A kisebbségi sorsban az önazonosság tudatának megtartásában a közös múlt mint összetartó erő felértékelődik.”

Múltidézésünk akkor lenne káros, ha úgy gondolnánk: elődeink érdekei kiváltságokra jogosítanak fel, ha túlzott önbecsülést eredményezne, illetve mások lenézését, s a múlt tárgyilagos megítélése helyett a jelen érdekei szerint állítanánk be a múlt történéseit.

A mi nőszövetségi megemlékezéseinknek nem célja az efféle, szűk látókörű múltidézés. Elődeink és a magunk eredményei további kitartó munkára, helytállásra, áldozatvalla-

lásra kell hogy ösztönözzenek minket a jelenben s a jövőben. A múltunkat, hagyományainkat megismerni, azoknak a munkáját megbecsülni, akik jó példával előttünk jártak, egyenesen kötelességünk.

Az évfordulók jelentőségéről röviden megemlíteném a következőket:

A megemlékezések sorából kiemelkedik a centenárium, amelynek méltatására külön emlékűnnepség keretében kerül sor Kolozsváron 2010. október 16.-án. Az unitárius nőszövetség megalakulásának jelentőségét az a cél határozza meg, amelyet az alapszabályzat így fogalmaz meg: az unitárius nők valláserkölcsei alapon álló, öntudatos egyháztársadalmi munkára való megszervezése.

A 20. évforduló alkalmat ad megemlékezni arról, hogy az Egyházi Képviselő Tanács 1990. február 22-i határozata életre hívta az 1948-ban kényszerből megszüntetett egyházi egyesületeket, köztük az Unitárius Nőszövetséget, és a Nőszövetség központi szerveinek megalakítására Zsakó Erzsébet főtanácsi tagot kérte fel. Ezzel párhuzamosan megindult az alulról való szervezés, az egyes egyházközségekben rendre megalakultak a helyi nőszövetségek.

Tíz évvel ezelőtt a magyarsárai millenniumi UNOSZ-konferenciára megszületett a *Nők Világa* kiadványunk első füzeté, és azóta teljesen önkéntes munkával, folyamatosan megjelent évente három száma,

2009-től négy. A növekvő igénynek köszönhetően az évek folyamán a példányszám megnőtt, 500-ról 1000-re. A lapot nők írják főként nőknek, nőket érdeklő témákról.

Öt éve a küüllődombói közgyűlés többségi szavazattal elfogadta az UNOSZ logóját, Metz Judit képzőművész megragadóan ötletes alkotását, amelyet azóta is büszkén használunk.

Minden nőszövetségi tagnak kívánok tevékenységben és eredményekben gazdag 2010. esztendő! Ne feledkezzünk meg az előttünk járókról, legyen a mi múltidézésünk tanulságos, ösztönző, jelent és jövőt építő!

Asztalos Klára

A Nők Világ-imanapjának liturgiáját az idén a kameruni asszonyok állították össze.

Minden lélek dicsérje az Urat!

Kamerun Nyugat-Afrikában, a Guineai-öböl belső területén fekszik, viszonylag kis szakaszon érintkezik a tengerrel. Nevét portugál tengerészekről kapta, akik 1472-ben érték el az itteni partot. Feltűnt nekik a Wouri-folyóban élő sokféle rák, és elnevezték Rákfolyónak, portugálul Rio dos Camarõesnak. Ebből ered a Kamerun név.

Domborzata változatos. Déli részén a Kamerun-fennsík helyezkedik el, amely a Kongó-medencét körkörösén körülvevő küszöbrendszerhez tartozik. Az ország északi területein terül el az Adamaua-felföld. A Kamerun-hegység vulkáni övezete már a szomszédos nagytájhoz, Felső-Guineához tartozik, és a Csád-tó medencéje is inkább a szudáni tájakkal mutat rokonságot. Az ország észak-déli kiterjedése meglehetősen nagy, ennek köszönhetően a növénytakaró is széles skálán változik. Vannak kaszálók, legelők, szavanna, trópusi erdő. Méltán nevezik Kamerunt „Kis Afrikának”, hisz itt megtalálható a kontinens minden éghajlati zónája. Az éghajlat mindenütt trópusi ugyan, de a csapadékmennyiség délről, a partvidékről észak felé haladva egyre kevesebb. Míg délen a száraz évszak nagyon rövid, addig északon ugyanez az esős évszakra jellemző. Ahogy a csapadék fog, egyre szárazabbak az erdők, és az északi síkságot már magas fűvű szavanna fedi, tüskés bozótokkal tarkítva.

A nagy kiterjedés és a változatos természeti feltételek miatt sokoldalú mezőgazdaság jött létre Kamerunban, az árutermelés viszont jobbára az ország déli területeire összpontosul. A parti síkságot és az azzal határos domb- és hegyvidékeket trópusi esőerdő fedi. Az esőerdő kiirtása még nem öltött óriási méreteket, de a kitermelt fa

folytatás a 18. oldalon

Jakabházi Vera

Minden lélek...

folytatás a 15. oldalról

így is nagy bevételeket hoz az országnak. Kisebb ültetvényeken foglalkoznak a kávé és kakaó termesztésével. A nyugati területeken, nagyobb ültetvényeken banánt termesztnek, jelentős mezőgazdasági növény továbbá az olajpálma, a nyersgumi és a tea is, utóbbi leginkább a Kamerun-hegy lejtőin található meg, mert a Kamerun-hegység vulkanikus talajai nagyon termékenyek. Az északi területeken már inkább a külterjes állattenyésztés a jellemző, de az alacsonyabb területeken megindult a gyapot és a köles térhódítása is.

Közigazgatásilag Kamerun tíz tartományból áll, az országban több mint 280 népcsoport él. Délen élnek a bantuk, Közép- és Észak-Kamerunban a semibantuk, csádik és szudáni népcsoportok. Kamerun sok kis etnikum hazája. Mintegy 240 helyi nyelv és ugyanannyi kultúra él az országban. Hivatalos nyelve a francia (80%) és az angol (20%). A helyi nyelvek és az európai nyelvek keverékeként ún. pidzsin nyelven beszélnek.

A lakosság 25%-a protestáns, további egynegyede katolikus és 20%-a muszlim. A muszlimok az ország északi részén élnek. Az ország lakosságának mintegy 40%-a írástudatlan, annak ellenére, hogy van iskolakötelezettség. Főleg a nők helyzete hátrányos, hisz tudatlanságuk miatt zsarolhatóak. Sok kislánynak reggel, tanítás előtt rengeteg feladatot kell teljesítenie a háztartásban, a mezőgazdaságban, kisebb testvérei ellátásában, zöldség- és gyümölcs-árusításban. Így legtöbbször olyan fáradtan kerül iskolába, hogy nem képes a koncentrációra. Nemigen törődnek ezekkel az elcsigázott lányokkal, hisz úgyis fér-

jük tulajdonát képezik majd. Végzetes következményei vannak ennek az életmódnak: gyenge tanulmányi előmenetel, számos kudarc, kiskorú bűnözés, prostitúció, túl korai házasság és nem kívánt terhességek.

A kameruni asszonyok a 150. zsoltár 6. versével („Minden lélek dicsérje az Urat!”) hívnak Isten magasztalására. Az imanapi liturgiában kifejezésre jut a kameruni asszonyok mélyesége hite. A nőket, lányokat érintő erőszak, a természeti katasztrófák – földrengés, árvizek, szárazság – ellenére bátorságot akarnak önteni sorstársaikba, hogy őrizzék meg Istenbe vetett hitüket, lássák meg a világban a szépet és a jót, és legyen bátorságuk változtatni a rossz dolgokon. Felkérlik a Föld nőit, lányait, hogy zenével, tánccal ünnepeljék a közös imnapot, hogy az ő sorsukon okulva imádkozzanak, és imádkozva cselekedjék a jót.

Az imnap jelképe egy 38 éves kameruni művész, Yanghe Emmanuel festménye. A képen nők, férfiak, angyalok, állatok, növények láthatók. Ki-ki a maga módján dicsőíti az Istent. A férfiak jó hangulatban társalognak, a nők táncolnak, énekelnek. Vannak, akik most csatlakoznak hozzájuk. Még az állatok is vidámak. Ünnepnapi vagy vasárnap lehet, amikor a munka szünetel, s a gondok egy időre feledésbe merülnek. Templomba igyekeznek vagy éppen istentiszteletre jönnek. Ekkor vannak együtt Afrika sok részén az egyházi közösség tagjai. Az előtérben egy terebélyes fa látható, amely árnyékot és gyümölcsöt kínál az arra járóknak. A művész vallomása szerint ez a fa Istent jelképezi, Istent, aki minden jó forrása, aki mindig védelmet, segítséget nyújt az embernek. Csak Őbenne bízhatunk, ezért dicsőíti Őt minden lélek ezen a Földön.

„Hogy jusson szeretet mindenkinek”!

Ez lehetne a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius asszonyok jelmondata ebben a nehéz gazdasági időszakban is. Sokrétű tevékenységünk egyik fontos részét képezi a szociális gondok enyhítése az idős vagy egyedül élő személyek körében. Éppen ezzel a céllal már három évvel ezelőtt arra gondoltunk hogy az advent időszakában szólítsuk meg a templomba járó híveket azzal a kéréssel, hogy adakozzanak a négy adventi vasárnapon a szeretetkosárba és az összegyűlt összegből a nőszövetségi tagok alapélelmiszereket vásárolunk, elvisszük az idős és nehéz helyzetben lévő családoknak, hogy egy kis örömet, reménységet nyújtsunk a nehéz napokban. Így sikerült 50 darab csomagot összeállítani a begyűlt összegből és meglátogatni a rászorulókat. A látogatások alkalmával a beszélgetések során megismerkedhettünk az illető személyekkel, családtagokkal, és lelki vigaszt nyújtottunk a sűrű hétköznapi napokban. A meglátogatott személyek imába foglalták a hála szavait, és köszönetet mondtak a kapott segítségért.

Ezt a jó szándékot fokozta a Németországból érkezett segítség is, amelyet a bajorországi családok állítottak össze, amelyből az udvarhelyi családok is részesültek és ebből a belvárosi unitárius egyházhoz 80 darab jutott. Ennek kiosztásában is segédkeztünk. Leértécseltük az érintetteket, vagy személyesen vittük el saját autóval a csomagokat a rászorulóknak. Megrázó élményekben volt részünk a látogatások alkalmával: ágyhoz kötött betegember, aki felkelni sem tud az ágyból, egyedül élő idős asszony, aki napokig nincs kivel beszélgetessen, idős asszony, aki nem tudja kifizetni a gázszámlát, egyedül élő idős asszony, aki szeretne templomba járni, de mozgásképtelen, idős férfi, aki még soha nem kapott semmiféle külső segítséget és még sokan mások.

Mindenki nagyon hálás volt a kapott segítségért és könnyes szemmel köszönték az egyháznak és a nőszövetség tagjainak hogy szeretetet, kedvességet reményt nyújtottak a nehéz napokban. Sajnos nem jutottunk el mindenkire, de a kezdeményezés jó volt, és reméljük, hogy további összefogással, jóakarattal és segítségnyújtással majd a következő alkalommal meglátogathatunk sok idős személyt azzal a céllal, hogy „jusson szeretet mindenkinek”.

Blénessy Jolán

Itt a Versmondó- és népdaléneklő verseny!

Mire e sorokat olvassátok, már javában zajlanak az előkészületek az idei Versmondó- és népdaléneklő versenyre, amelyre Székelykeresztúron kerül sor február 26-a és 28-a között. A rendezvényre minden egyletből két személyt várnak, egy versmondót és egy énekest.

A versmondók két verssel kellett hogy készüljenek: az egyiket teljesen szabadon választhatták, míg a másikat a következő költők versei közül: Kosztolányi Dezső, Reményik Sándor, Faludy György és Váci Mihály. A tavaly bevezetett követelmény egyik célja, hogy ezáltal évente megpróbálják felhívni a figyelmet jeles költőinkre, és a kerek évfordulók kapcsán külön is emlékezzenek rájuk.

Idén 100 éve született Faludy György (1910–2006), 120 éve Reményik Sándor (1890–1941), 125 éve Kosztolányi Dezső (1885–1936) és 40 éve hunyt el Váci Mihály (1924–1970).

A népdalosok egy 5+1 népdalból álló listát kellett hogy összeállítsanak, amelyből egyet (ezt jelöli a +1) szabadon elénekelnek, a másikat (az 5 közül egyet) a bíráló bizottság választja ki a listáról.

A következő lapszámban részletes beszámolót közlünk a lezajlott versenyről.

Fülöp Júlia

Újraindul az ifjúsági vezetőképző-sorozat

A korábbi évekhez hasonlóan az ODFIE idén is meghirdeti a vezetőképzők sorozatát. A vezetőképző célja, hogy megfelelő ismeretekkel, gyakorlati tudással lássa el mindazokat, akiket érdekel az egyletezés, szeretnék helyi szinten fejleszteni, rendszeresíteni az egyleti munkát, és tudni akarják, hogy mi fán terem a szervezetfejlesztés, -építés stb.

A vezetőképző négy hétvégére szól, négy különböző témakörben, a következők szerint:

1. helyi egyletek működése és belkapcsolatok (avagy hogyan lehet működtetni az egyletet, s milyen hálózat vesz körül, amely segíthet);

2. rendezvényszervezés (avagy miként szervezzünk ezt-azt helyi és egyházköri vagy épp országos szinten);

3. konfliktuskezelés és szervezetmenedzsment (avagy miként alakítjuk kapcsolatainkat csapaton belül s milyen rendszerben dolgozunk egymás közt);

4. adományszervezés, külkapcsolatok (vagyis hogyan szerezzünk pénzt a terveinkhez, kikkel érdemes felvenni a kapcsolatot stb.).

A vezetőképző négy szakasza egymásba kapcsolódik, ezért a jelentkezőknek feltétlen ajánlott mindeniken részt venni. Természetesen a rendkívüli helyzetektől eltekintünk, de az alapvető cél az, hogy olyanok iratko-

zanak be, akik vállalják, hogy mind a négy alkalmon részt vesznek. A vezetőképző ismeretanyagát az ODFIE jelenlegi és korábbi vezetői, illetve szakemberek biztosítják. A négy hétvége időpontja a következő: március 5–7., április 16–18., május 7–9. és június 4–6. Állandó helyszínt még nem jelöltünk ki, de mindenképp valamelyik székelyföldi településen tartjuk majd e vezetőképzőket.

Az érdeklődők február 20-ig jelentkezhetnek az ODFIE központi

székhelyének elérhetőségein, vagy Kertész Ágnesnél (0733505878, 0752808196, k.agica@yahoo.com) és Fülöp Júliánál (0747586514, f_julcsi@yahoo.com). A beiratkozási díj a négy alkalomra összesen 50 lej, ezt legkésőbb az első vezetőképző helyszínén kell kifizetni. A jelentkezéshez kérjük, írjátok meg elérhetőségeiteket és a képviselt egyletet (ha van ilyen). A határidőig bejelentkezett résztvevőknek további tájékoztató leveleket küldünk. (Rác Norbert)

Egyetlátogató körutak

Az immár hagyományossá vált egyetlátogató körutak mind a hat egyházköriben 2010-ben is folytatódnak. Ezek tervezett időpontjai:

- Mamut-körút (a legnagyobb, minden köri képviselő jelenlétével zajló egyleti körút): január 31. – február 3.
- Marosi és küüllői egyházkörök: március 12–14.
- Kolozs-tordai egyházkör: március 19–21.
- Háromszéki egyházkör: március 26–28.
- Székelyudvarhelyi egyházkör: április 9–11.
- Székelykeresztúri egyházkör: április 16–18.

Körutazókra mindig szükség van! Ha időd és kedved is van körutazni, szólj legkésőbb az adott körút előtt két héttel. Az esetleges változtatások jogát a belkapcsolatok felelősei fenntartják. Kertész Ágnes (0733505878, 0752808196, k.agica@yahoo.com) és/vagy Pájer Gyuri (0733505882, 0748684983, pajergyorgy@yahoo.com) szükség esetén további részletekkel szolgál. (Kertész Ágnes)

Színházban

A páholyban egy idősebb hölgy megszólítja a mellette ülő urat:

– Bocsánat, kedves uram, véletlenül ráültem a távcsövére!

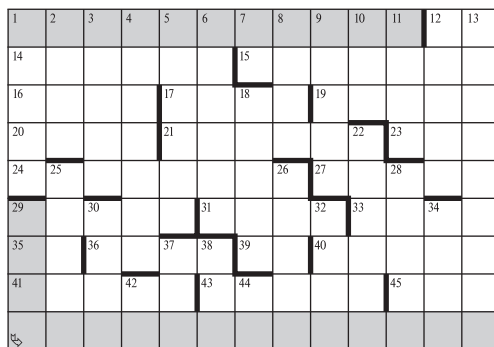
– Nem tesz semmit, asszonyom!
– válaszol az úr. – ... ! (A folytatás a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része.

12. Német rohamosztag volt. 14. Gyengén termő magyar búzafajta.

15. Gépet kenő. 16. ... Arthur, távolkeleti kikötő. 17. Olasz filmrendező. 19. Akinek nincs ez az érzéke, az nem viccel, nem kacag. 20. Régi török súlymérték. 21. Bogár testrésze. 23. Állami illeték. 24. Néma. 27. Orosz teherautómárka. 29. Csúfondáros. 31. Gabonát vág. 33. Farkas..., Tamási Áron szülőfaluja. 35. Széken helyet foglal. 36. Ócskaság, régiség. 39. Üres tár! 40. ... Daszajev, a kijevi Dinamo kapusa volt. 41. Konyhai edény. 43. Vihar. 45. Győri klub.

Függőleges: 1. Unalmas vicc jelzője. 2. Hamis indok. 3. A fej hátsó része. 4. Tanítás. 5. Hirtelen megáll. 6. Zenei kifejezés: három hang éneklése két időérték alatt. 7. Közéltre mutató névmás. 8. Kenőanyag. 9. Ilók mesebeli társa. 10. Portéka. 11. Az örök város. 12. Mosószer. 13. Szériában ismétlődő. 18. Rajt. 22. Durva posztó. 25. Futását Vörösmarty írta meg. 26. Kábítószert. 28. Francia festő volt, de NDK-s motor is. 29. A poén befejező része. 30. Az egyik oldal. 32. Ókori nép volt. 34. Becézett Katalin. 37. Kerti szerszám. 38. Kapus bánata. 42. Juttat. 44. Páratlan rugó!

Doktornál

Bemegy a székhely a doktorhoz:

– Doktor úr! Két éve voltam itt a reumámmal, és akkor azt tetszett mondani, hogy kerüljem a nedves helyeket...

– Így van bácsi, és?
– ...? – kérdez a székhely. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része.

13. Germán nép volt. 14. Trója, másképp. 15. Arany vegyjele. 16. Férfinév. 17. Regényszerző. 18. Izgalmas út. 20. Tengeri halfajta. 21. Numero, röviden. 22. Számítógép-tartozék. 23. Ceruza, régiesen. 24. Milligramm. 25. Fát metsz. 27. Népi hosszsmérték. 29. Mutatószó. 30. Határozatlan névelő. 32. Más ruha felvétele. 38. Kiskorú. 39. Felső végtag. 40. Nem áll biztosan. 41. Székről felemelkedő. 43. Lámpás is készül belőle. 44. Szántóeszköz.

Függőleges: 1. Katolikus főpap. 2. Hangosan sír. 3. Királyi ülőke. 4. Nemzetközi segélykérő jel. 5. Szalonnából olvad. 6. Nagy bankjegy. 7. Kiabál. 8. Kölcsönvesz. 9. Pápai korona. 10. ... me tangere, latin szállóige. 11. Spanyol és norvég autójel. 12. Massenet operája. 19. Erősen mérgező kémiai elem. 21. Erdélyi folyócska, a népdalban „zavaros”. 24. A poén befejező része. 25. Gyomrába juttató. 26. Etele, becézve. 27. Létre hoz. 28. Orvosi kés. 31. Jöjj, régiesen. 33. Kis termetű édesvízi halfajta. 34. Londoni képtár. 35. Mindig tartó. 36. Későre. 37. A bikavér városa. 42. Málha része! 44. Spanyol és máltai autójel.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Januári rejtvényeink megfejtése: **Feledékenység:** „Micsoda pech, én meg elfelejtettem”; **Macskák a tetőn:** „Szevasztok, csajok, megjött télapó!”

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlon@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Blénassy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Fülöp Júlia** teológiai hallgató, egyetemi-ifjúsági lelkes (Kolozsvár), **Jakabházi Vera** tanár (Segesvár), **Kertész Ágnes** diák, ODFIE-köri vezető (Fiatfalva), **Kocsis Tünde** tanár, egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Lőrinczi Gizella** egészségügyi asszisztens (Alsóboldogfalva), **Lőrinczi Károly** ny. lelkes (Aranyosrákos), **Orbán F. Dezső** lelkes (Gyepes), **P. Dávid Tünde** újságíró (Székelykeresztúr), **Rácz Norbert** lelkes (Kolozsvár-Belváros), ODFIE-elnök, **Szabó László** lelkes (Szind-Kolozsvár).